

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

โคมล้านนาเป็นผลงานศิลปะทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น โคมล้านนาแบ่งออกได้เป็น 8 ชนิด คือ 1. โคมแปดเหลี่ยม 2. โคมไห 3. โคมดาว 4. โคมหุกระต่าย 5. โคมไต 6. โคมดอกบัว 7. โคมพัด 8. โคมรูปสัตว์ ในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบให้แตกต่างออกไปอีกเป็นจำนวนมากและยังมีการทำโคมเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประยุกต์ใช้ในการตกแต่งอาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดความสวยงามได้บรรยากาศแบบล้านนา การเรียนรู้การทำโคมไฟแบบล้านนายังมีผู้ใช้ให้ความสำคัญอนุรักษ์และสืบสานอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับครอบครัวและระดับหมู่บ้าน

โคมล้านนาเป็นเอกลักษณ์และเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษได้เป็นอย่างดี โดยมีกลุ่มชาวบ้านในแต่ละเขตชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ได้ให้ความสนใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะหัตถกรรมนี้ โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองสาทร บนถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 2 ชุมชนย่อย ได้แก่ ชุมชนบ้านเมืองสาทรหลวง และชุมชนบ้านเมืองสาทรน้อย โคมล้านนาที่ชาวบ้านในเขตชุมชนเมือง สาทรนิยมทำกันมากที่สุดคือ โคมแปดเหลี่ยมหรือโคมธรรมจักร และโคมดาว ซึ่งทำจากกระดาษสาและกระดาษแก้ว โดยจะมีปริมาณการผลิตสม่ำเสมอตลอดทั้งปี และมีการผลิตมากในช่วงเทศกาลประเพณียี่เป็ง หรือประเพณีลอยกระทงของทุกๆ ปี

ในการศึกษารุ่นนี้เพื่อให้ทราบถึง ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำโคมล้านนากรณีศึกษา ชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำโคมล้านนา โดยศึกษาจากการใช้แบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่ทำโคมล้านนา โดยชนิดของโคมที่ศึกษานั้นแบ่งเป็น 2 ชนิดได้แก่ โคมแปดเหลี่ยม และโคมดาว ที่ทำจากกระดาษสาและกระดาษแก้ว เนื่องจากเป็น โคมที่ชาวบ้านนิยมทำกันมากที่สุด โดยมีปริมาณการผลิตตลอดทั้งปีในเขตชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ศึกษาขั้นตอนและวิธีการทำโคมล้านนารวมทั้งปัจจัยการทำโคมล้านนาชนิดโคมแปดเหลี่ยม และโคมดาวที่ทำจากกระดาษสาและกระดาษแก้ว ประชากรในการศึกษาจากการใช้แบบสอบถาม คือ ชาวบ้านที่มีอาชีพทำโคมล้านนาเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม เขตชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนอง

หอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่ทำโคมล้านนาทั้งหมด 21 ราย จากการศึกษา ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำโคมล้านนา กรณีศึกษา ชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้พบว่าผู้ผลิตโคมล้านนา ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สมาชิกผู้ที่ทำโคมล้านนาของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 21 ราย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.10 รองลงมามีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 23.81 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 90.48 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (ปวช. ปวส.) ร้อยละ 9.52 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมา มีสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน ร้อยละ 33.33 สำหรับจำนวนสมาชิกที่ทำโคมล้านนาในครอบครัวส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน ร้อยละ 80.95 รองลงมา มีสมาชิกที่ทำโคมล้านนา 5-6 คน ร้อยละ 19.05

ปีที่สมาชิกเริ่มทำโคมล้านนาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงปีพ.ศ. 2550-2540 คิดเป็นร้อยละ 42.86

รองลงมาช่วงปีพ.ศ.2539-2530 ร้อยละ 23.81 แหล่งข้อมูลที่ผู้ผลิตโคมล้านนาได้รับความรู้และ

เทคนิคในการทำโคมล้านนาส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ร้อยละ 42.86

รองลงมาได้รับความรู้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น การอบรมภายในหมู่บ้าน ร้อยละ 28.57

การซื้อวัตถุดิบจากแหล่งต่าง ๆ ส่วนใหญ่ผู้ผลิตซื้อวัตถุดิบจากพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ

80.95 และการกำหนดราคาจำหน่ายนั้น ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาเอง ร้อยละ 90.48

รองลงมาคือพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา ร้อยละ 9.52 ปัญหาและอุปสรรคในการทำโคม

ล้านนา ส่วนใหญ่ผู้ผลิตมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายและจิตใจเนื่องจากผู้ผลิตโคมล้านนา

ส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก ร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ ปัญหาอื่น ๆ เช่น การแข่งขันทางด้านราคา

ระหว่างผู้ผลิตโคมล้านนาด้วยกัน ร้อยละ 21.43

สำหรับความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือนั้น ผู้ผลิตต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ คิดเป็น

ร้อยละ 67.00 โดยส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือเกี่ยวกับการหาแหล่งตลาด ร้อยละ 85.72

รองลงมา เป็นด้านการหาแหล่งวัตถุดิบและแหล่งเงินทุน ร้อยละ 7.14 โดยผู้ผลิตทั้งหมดต้องการทำ

โคมล้านนาต่อไปในอนาคต ร้อยละ 100.00 โดยให้เหตุผลเนื่องจาก ขยายการผลิต ทำต่อไปเพื่อสืบ

ทอดให้ลูกให้หลาน ทำตามคำสั่งการผลิตที่เพิ่มขึ้น มีคนต้องการมากขึ้น เป็นอาชีพเสริมที่มีคำสั่ง

ซื้อเข้ามาตลอด และไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำโคมล้านนาลดลง

ส่วนที่ 2 ต้นทุนการทำโคมล้านนา

การทำโคมล้านนาในเขตชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีค่าใช้จ่ายในการทำโคมล้านนาแตกต่างกันไปตามชนิด และขนาดของโคมล้านนา ของผู้ผลิต ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าวัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางตรง และค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ตัดจำหน่าย แสดงรายละเอียดดังนี้

ผู้ทำโคมล้านนาจำนวน 21 ราย มีผลผลิตโคมล้านนารวมทั้งปีเท่ากับ 100,330 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปีเท่ากับ 1,581,521.33 บาท โดยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

ผลผลิตของโคมแปดเหลี่ยมกระดาดสา โดยเฉลี่ยขนาดเล็กมีผลผลิตสูงสุดจำนวน 33,700 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 427,211.53 บาท รองลงมาคือขนาดกลาง จำนวน 24,630 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 413,835.72 บาท และขนาดใหญ่ ซึ่งผลิตได้จำนวน เท่ากับ 3,390 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 80,150.79 บาท

ผลผลิตของโคมแปดเหลี่ยมกระดาดแก้ว โดยเฉลี่ยขนาดเล็กมีผลผลิตสูงสุด จำนวน 11,400 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 163,041.66 บาท รองลงมาคือโคมแปดเหลี่ยมกระดาดแก้วขนาดกลาง จำนวน 10,840 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 228,204.76 บาท และขนาดใหญ่จำนวน 1,610 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้น เท่ากับ 51,750.71 บาท

ผลผลิตของโคมดาวกระดาดสา โดยเฉลี่ยขนาดกลางมีผลผลิตสูงสุด จำนวน 4,320 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 64,808.64 บาท รองลงมาคือโคมขนาดเล็กจำนวน 4,100 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 45,688.76 บาท และขนาดใหญ่จำนวน 570 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 11,529.22 บาท

ผลผลิตของโคมดาวกระดาดแก้ว โดยเฉลี่ยขนาดกลางมีผลผลิตสูงสุด จำนวน 3,700 ลูกคิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 64,128.40 บาท รองลงมาคือขนาดเล็กจำนวน 1,590 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 20,262.32 บาท และขนาดใหญ่จำนวน 480 ลูก คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งสิ้นต่อปี เท่ากับ 10,908.82 บาท

ส่วนที่ 3 ผลตอบแทนจากการทำโคมล้านนา

ผู้ทำโคมล้านนารายได้จากการขายทั้งหมดต่อปีเท่ากับ 1,913,344.00 บาท คิดเป็นกำไรทั้งสิ้น 331,822.67 บาทต่อปี ประกอบด้วย

รายได้จากการขายโคมแปดเหลี่ยมกระดาดสาขนาดเล็กต่อปีทั้งสิ้น เท่ากับ 446,188.00 บาท ขนาดกลาง เท่ากับ 562,056.60 บาท ขนาดใหญ่ เท่ากับ 120,175.50 บาท โคมแปดเหลี่ยมกระดาดแก้วขนาดเล็กมีรายได้ทั้งสิ้นต่อปีเท่ากับ 171,000.00 บาท ขนาดกลางเท่ากับ 269,590.80

บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 70,035.00 บาท โคมดาวกระดาษสาขนาดเล็ก เท่ากับ 52,726.00 บาท ขนาดกลางเท่ากับ 88,128.00 บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 20,354.70 บาท โคมดาวกระดาษแก้วขนาดเล็ก เท่ากับ 20,670.00 บาท ขนาดกลางเท่ากับ 75,221.00 บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 17,198.40 บาท

กำไรสุทธิต่อปี โคมแปดเหลี่ยมกระดาษสาขนาดเล็ก เท่ากับ 18,976.47 บาท ขนาดกลางเท่ากับ 148,220.88 บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 40,024.71 บาท โคมแปดเหลี่ยมกระดาษแก้วขนาดเล็ก เท่ากับ 7,958.34 บาท ขนาดกลางเท่ากับ 41,386.04 บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 18,284.29 บาท โคมดาวกระดาษสาขนาดเล็ก เท่ากับ 7,037.24 บาท ขนาดกลาง 23,319.36 บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 8,825.48 บาท โคมดาวกระดาษแก้วขนาดเล็ก เท่ากับ 407.68 บาท ขนาดกลางเท่ากับ 11,092.60 บาท และขนาดใหญ่เท่ากับ 6,289.58 บาท

อัตราส่วนกำไรต่อต้นทุนของโคมล้านนาเปรียบเทียบแต่ละชนิด แต่ละขนาด พบว่า โคมดาวกระดาษสาขนาดใหญ่ มีอัตรากำไรต่อต้นทุนมากที่สุด ในอัตรา 0.77 เท่า รองลงมาได้แก่ โคมดาวกระดาษแก้วขนาดใหญ่ มีอัตรากำไรต่อต้นทุน เท่ากับ 0.58 เท่า ส่วนโคมดาวกระดาษแก้วขนาดเล็กมีอัตรากำไรต่อต้นทุนน้อยที่สุดคือ 0.02 เท่า

อัตรากำไรต่อค่าขายของโคมล้านนาเปรียบเทียบแต่ละชนิด แต่ละขนาด พบว่า โคมดาวกระดาษสาขนาดใหญ่ มีอัตรากำไร ต่อค่าขายมากที่สุด เท่ากับ ร้อยละ 43.36 รองลงมาได้แก่ โคมดาวกระดาษแก้วขนาดใหญ่ มีอัตรากำไรต่อค่าขาย เท่ากับ ร้อยละ 36.57 ส่วนโคมดาวกระดาษแก้วขนาดเล็ก มีอัตรากำไรต่อค่าขายน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 1.97

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำโคมล้านนา กรณีศึกษา เขตชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้ ผู้ทำโคมล้านนามีการผลิตโคมล้านนาตลอดปี เนื่องจากในปัจจุบันตลาดมีความต้องการโคมล้านนาเป็นจำนวนมาก จึงมียอดการสั่งซื้อจากลูกค้าเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนมากเป็นยอดการสั่งซื้อล่วงหน้าในปริมาณมาก ๆ เป็นเวลานาน ๆ เพื่อนำไปใช้ในการประดับตามร้านค้า บ้านเรือน และใช้ประดับตกแต่งในงานประเพณียี่เป็ง ลักษณะการรับรู้รายได้นั้นจะมีการทยอยส่งสินค้าให้กับลูกค้าในช่วงเดือนตุลาคมก่อนช่วงเทศกาลลอยกระทง และส่วนมากจะมีการทยอยส่งสินค้าออกก่อนในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน เพื่อให้ทันกับความต้องการของลูกค้า แต่หากการลักษณะการทำโคมนั้นจะมีการทำตลอดปี โดยช่วงต้นปีจะเป็นไปในรูปแบบของการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำโคมล้านนา เช่น การเหลาไม้และประกอบไม้ไฟเพื่อทำโครงโคม หรือตัด

กระดาษต่าง ๆ เตรียมไว้เพื่อใช้ตกแต่งโคม เป็นต้น ซึ่งหากผลิตในช่วงใกล้เทศกาลอย่างเดียวจะทำให้ไม่สามารถผลิตโคมได้ทันตามความต้องการของลูกค้า สอดคล้องกับ สำนักข่าวไทย (2552) ที่กล่าวว่า ใกล้ถึงช่วงเทศกาลลอยกระทงหรือประเพณียี่เป็ง ช่างประดิษฐ์โคมยี่เป็งล้านนา ในหมู่บ้านเมืองสาทร ตำบลหนองหอย ในตัวเมืองเชียงใหม่ แหล่งผลิตโคมขนาดใหญ่ของเมือง เร่งประดิษฐ์โคมยี่เป็งล้านนา ที่ใช้ในงานประเพณียี่เป็งหรืองานลอยกระทงตามประเพณีปฏิบัติ เพราะมีลูกค้าทุกภาคส่วนได้สั่งจองล่วงหน้ากว่า 500,000 ชิ้น ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบทุกขนาด ราคาตั้งแต่ชิ้นละ 12 บาทถึง 1,500 บาท ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งหมู่บ้าน เช่นเดียวกับโคมลอยโคมไฟก็มียอดสั่งจองกว่า 100,000 ชิ้น ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าต่างจังหวัด โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวในภาคใต้

ทางด้านต้นทุน พบว่า การผลิตโคมขนาดใหญ่มีต้นทุนสูงกว่าโคมขนาดอื่น ๆ เนื่องจากใช้วัตถุดิบในปริมาณที่มากกว่า และค่าแรงที่สูงกว่าโคมขนาดอื่น ๆ โดยชนิดของวัตถุดิบและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำโคมล้านนาส่วนมากจะคล้ายคลึงกับวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการทำร่มบ่อสร้าง ดังนั้นแนวทางของต้นทุนการผลิตจึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของชมพูนุช รังสีจำรัส (2550) ที่ได้ศึกษาในเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำร่มบ่อสร้าง กรณีศึกษากลุ่ม ทำร่มบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่า ต้นทุนของร่มบ่อสร้างขนาด 10 นิ้ว 14 นิ้ว 17 นิ้ว และ 20 นิ้ว เท่ากับ 53.42 บาทต่อคัน 59.11 บาทต่อคัน 74.79 บาทต่อคัน และ 78.82 บาทต่อคัน

ทางด้านผลตอบแทน พบว่า ภาพรวมของการผลิตโคมล้านนาในกลุ่มผู้ผลิตนั้น มีลักษณะการผลิตแบบครัวเรือน โดยมีจำนวนเงินลงทุนที่ต่ำ แต่เนื่องจากการตั้งราคาขายของผู้ผลิตไม่สามารถยืดหยุ่นได้ตามที่ต้องการ อันเกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การแข่งขันด้านราคาขายระหว่างผู้ผลิตด้วยกัน การกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งรูปแบบการขายมีลักษณะเดียว ไม่ได้รวมกลุ่มอย่างจริงจัง จึงทำให้ผลตอบแทนที่ได้ไม่สูงมากนัก จึงไม่สอดคล้องกับ ชัยญา บุญนุรี (2550) ซึ่งได้ศึกษา ในเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน กล่าวว่า จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย พบว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของแต่ละผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดสูง เนื่องจากการผลิตจากผ้าฝ้ายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีการลงทุนเป็นจำนวนเงินที่ต่ำ จึงทำให้อัตราผลตอบแทนสูง

ข้อค้นพบ

ด้านปริมาณการผลิตโคมล้านนา

1 . ผลผลิตของโคมแปดเหลี่ยมที่มีจำนวนผลผลิตมากกว่าโคมดาว เนื่องจากมียอดสั่งซื้อเข้ามาเป็นจำนวนมากจากพ่อค้าคนกลางเพื่อเอาไปขายต่อให้กับลูกค้าในช่วงเทศกาลลอยกระทง อีก

ทั้งยอดตั้งชื่อ โคมแปดเหลี่ยมกระดาษจากทางเทศบาลเมืองเชียงใหม่เพื่อใช้ตกแต่งประดับ ประดาโคมล้านนาตามสถานที่ต่าง ๆ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ในช่วงเทศกาลลอยกระทงของทุกปี จึงทำให้มีความต้องการ โคมแปดเหลี่ยมจำนวนมาก ทำให้ผู้ผลิตโคมล้านนาทั้งหลายหันมาผลิตโคมแปดเหลี่ยมกันเป็นจำนวนมาก

ด้านต้นทุน

1. การผลิตโคมแปดเหลี่ยมมีต้นทุนต่อลูกที่สูงกว่าการผลิตโคมดาว เนื่องจากโคมแปดเหลี่ยมมีลักษณะเป็น โคมที่มีขนาดใหญ่ ฐานตัวโคมกว้าง ดังนั้นจึงการใช้วัสดุดิบปริมาณมาก โดยเฉพาะวัสดุดิบหลักคือ ไม้ไผ่และกระดาษสา อีกทั้งค่าแรงที่สูง จึงทำให้มีต้นทุนที่สูงกว่าโคมดาว

2. โคมล้านนาขนาดใหญ่จะมีต้นทุนการผลิตที่มากกว่าโคมล้านนาขนาดอื่น ๆ เนื่องจากใช้ปริมาณวัสดุดิบต่อลูกในปริมาณมาก และค่าแรงที่สูงกว่าโคมล้านนาขนาดอื่น ๆ

ด้านผลตอบแทน

1. โคมขนาดใหญ่มีกำไรต่อลูกสูงที่สุดเมื่อเทียบกับโคมขนาดอื่นๆ เนื่องจากราคาจำหน่ายที่ค่อนข้างสูง เพราะ ใช้วัสดุดิบในปริมาณมาก และค่าแรงงานค่อนข้างสูง อีกทั้งการกำหนดราคาสามารถยืดหยุ่นได้ตามต้องการ ผู้ขายจึงกำหนดราคาจำหน่ายไว้ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับโคมขนาดอื่นๆ

2. จากการศึกษาพบว่า โคมดาวมีอัตรากำไรต่อต้นทุน และอัตรากำไรต่อค่าขายสูงกว่า โคมแปดเหลี่ยม เนื่องจากปริมาณการใช้วัสดุดิบ และค่าแรงงานบางประเภทของ โคมดาวที่มีจำนวนน้อยกว่า อีกทั้งการกำหนดราคาจำหน่ายของโคมดาวและโคมแปดเหลี่ยมนั้น โดยมากผู้ทำโคมล้านนาจะกำหนดราคาขายใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาจากขนาดของ โคมที่ผลิต จึงทำให้การจำหน่ายโคมดาวได้รับกำไรมากกว่าการจำหน่ายโคมแปดเหลี่ยม

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษานี้จำกัดอยู่ใน ชุมชนเมือง สাত্র ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ดังนั้นการนำแนวการศึกษาไปจะต้องคำนึงถึงข้อกำหนดเรื่องขอบเขตการศึกษาให้เหมาะสม

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาคือช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2552 ซึ่งหากระยะเวลาการศึกษาเปลี่ยนไป อาจมีตัวแปรเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพอากาศ ค่าแรงงาน ด้านการตลาด เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง

สรุปปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องกำลังการผลิตที่ไม่แน่นอนเนื่องจากการทำโคมล้านนาส่วนใหญ่ใช้ฝีมือในการผลิตและอาศัยระยะเวลาสั้นกว่าจะผลิตโคมได้หนึ่งลูก นอกจากนี้ต้องอาศัยสภาพอากาศ คือถ้าวันที่มีแดดจัดจะสามารถผลิตโคมล้านนาได้ในปริมาณมากเนื่องจากการขึ้นโครงปิดกระดาษสา ต้องนำไปตากแดดให้แห้งเองตามธรรมชาติ
2. ปัญหาด้านราคาได้แก่ การไม่ได้มาตรฐานด้านราคา เนื่องจากปัจจุบันมีผู้ผลิตโคมล้านนาเพิ่มมากขึ้นในชุมชนและผู้ผลิตจากภายนอกชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น เกิดการแข่งขันกันด้านการกำหนดราคาสินค้า มีการขายตัดราคาสินค้ากันเองในระหว่างผู้ทำโคมล้านนา ทำให้ผู้ทำโคมล้านนาบางรายไม่สามารถขึ้นราคาสินค้าได้ตามที่ตนเองต้องการ ประกอบกับวัตถุดิบที่มีราคาแพงขึ้น ทำให้เกิดการขาดแคลนเงินลงทุนในการลงทุนทำโคมล้านนา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำโคมล้านนา : กรณีศึกษาชุมชนเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะการทำ โคมแปดเหลี่ยม กระดาษสาขนาดเล็ก ที่มีกำไรสูงสุดของผลิตภัณฑ์ แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาการตัดสินใจในการลงทุนจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยด้านอื่นประกอบหลาย ๆ ด้วยเพื่อให้การลงทุนมีความเสี่ยงต่ำที่สุด และมีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุด

1. ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนเพื่อทำให้ทราบถึงต้นทุนที่แท้จริง สามารถนำมาใช้ในการตั้งราคาขายให้สอดคล้องกับต้นทุนตามจริงได้
1. ควรส่งเสริมด้านการรวมกลุ่มของผู้ผลิตและจำหน่ายโคมล้านนา เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรฐานของขนาดและราคาของโคมล้านนาในแต่ละชนิดแต่ละขนาด เพื่อลดปัญหาการขายตัดราคาและการกตราคาจากพ่อค้าคนกลาง
2. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนด้านเงินลงทุนให้แก่ผู้ทำโคมล้านนา โดยการหาแหล่งกู้ยืมที่มีดอกเบี้ยต่ำ และระยะเวลาการคืนเงินนานพอสมควร
3. ด้านการตลาด รัฐบาลควรสนับสนุนการทำโคมล้านนาซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้มีการส่งเสริมการทำโคมล้านนาเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อพัฒนาการผลิตและจำหน่ายโคมล้านนาให้ตอบสนองความต้องการของตลาด อีกทั้งเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เป็นการคงไว้ซึ่งการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนา